

Survey of the knowledge and attitudes of mothers referring to health centers of Ilam city about the nutrition of children under two years of age.

Laily Taherinasab 1, Babak Rastgari mehr 2, Zahra Shafieyan1, Morteza Mnasourian 3, Abdolhosein pornajaf 4*

1. Student Research Committee, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran
2. MsC, Abadan School of Medical Sciences, Abadan, Iran
3. PhD, Assistant Professor of Health Education, Department of Public Health, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran
4. 4MsC, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran

Corresponding Author : Mnasourian Morteza PhD, Assistant Professor of Health Education, Department of Public Health, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran (E-mail: mansourian55@yahoo.com)

Introduction: Having appropriate nutrition for children under two years of age is the most important factor in ensuring the healthy life, growth and development in the following years. The aim of this study was survey of the knowledge and attitudes of mothers referring to health centers of Ilam city about the nutrition of children under two years of age.

Methods & materials: Three hundred women referring to health centers of Ilam were randomly selected to enroll in this cross sectional study. . The questionnaire was consisted of two parts. The first part was demographic questions and the second had 12 knowledge questions and 11 questions related to attitude of mothers about breast feeding and complementary feedings. The data was analyzed by using spss-16 software, chi-square and ANOVA tests.

Results: The mean age of participants was 29/75 years. The results showed that 13.3% of mothers had favorable nutrition knowledge, 67.7% were partially favorable and the rest were unfavorable. Also, 17.3% had favorable attitudes, 62% were partially favorable and 20.7% of mothers with children under two years of age had unfavorable attitude about nutrition in two first years of life. The results showed that there is significant relation between age of mothers and attitude toward feeding the children of under two years of age ($p < 0/05$).

Conclusion: According to the result, the knowledge and attitude is pretty good but some mothers, espically younger ones, do not have knowledge about nutrition. So, we must pay more attention to this group and perform appropriate educational programs about nutrition of children under two years of life.

Key words: knowledge, attitudes, nutrition of children, women

میزان آگاهی و نگرش مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی-درمانی شهر ایلام از تغذیه اطفال در دو سال اول پس از تولد، سال ۱۳۹۲

(لیلی طاهری نسب ۱، بابک رستگاری مهر ۲، زهرا شفیعیان ۱، مرتضی منصوریان* ۳، عبدالحسین پورنجف ۴)

mansourian55@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۳/۰۹/۰۸ تاریخ پذیرش نهایی: ۹۴/۰۵/۰۴

مقدمه: تغذیه صحیح کودکان در دو سال اول زندگی مهم ترین عامل در تأمین سلامت، رشد و نمو کودکان در سال-های آتی زندگی خواهد بود. این مطالعه با هدف تعیین میزان آگاهی و نگرش مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی-درمانی شهر ایلام از تغذیه اطفال در دو سال اول پس از تولد، در سال ۱۳۹۲ انجام گرفته است.

مواد و روش ها: این مطالعه به صورت توصیفی-تحلیلی از نوع مقطعی می باشد که با استفاده از پرسشنامه در بین ۳۰۰ نفر از مادران که به روش نمونه گیری تصادفی ساده از بین مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر ایلام انتخاب شدند، انجام گردید. پرسشنامه محقق ساخته شامل دو بخش بود قسمت اول مشخصات پدر، مادر و کودک بود و قسمت دوم پرسشنامه حاوی ۱۲ سؤال مربوط به بررسی آگاهی و ۱۱ سؤال مربوط به بررسی نگرش مادران در مورد شیر مادر و تغذیه تکمیلی بود. کلیه داده ها در نرم افزار spss-16 و با استفاده از کای اسکوتر و انوا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: بر اساس یافته های پژوهشی میانگین سن مادران برابر $29/75 \pm 5/038$ سال بود. نتایج نشان داد که درصد زیادی از مادران دارای آگاهی و نگرش نیمه مطلوبی در زمینه تغذیه اطفال زیر دو سال بودند به طور کلی ۱۷/۳ درصد از مادران دارای نگرش مطلوب و ۱۳/۳ درصد از مادران دارای آگاهی مطلوب در زمینه تغذیه اطفال زیر دو سال بودند. نتایج نشان داد که بین سن مادران و نگرش آن ها در رابطه با تغذیه اطفال زیر دو سال ارتباط معنی دار وجود دارد ($p < 0/05$).

نتیجه گیری: با توجه به نتایج مطالعه مذکور، درصد زیادی از مادران دارای آگاهی و نگرش نیمه مطلوبی در زمینه تغذیه اطفال زیر دو سال بوده اند ولی هنوز تعدادی از مادران از آگاهی های لازم در مورد تغذیه شیرخواران برخوردار نبودند. در اکثر مادران به ویژه مادران جوان میزان نگرش نسبت به تغذیه اطفال در سطح نیمه مطلوب است بنابراین ارائه برنامه های آموزشی مناسب به آن ها در زمینه تغذیه اطفال زیر دو سال ضروری است.

کلید واژه ها: آگاهی، تغذیه اطفال زیر دو سال، مادران، نگرش

۱. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران
۲. کارشناس ارشد مدیریت خدمات بهداشتی، دانشکده علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران
۳. *نویسنده مسئول، استادیار گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران
۴. مربی، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران

مقدمه:

ایران از تغذیه انحصاری با شیر مادر بهره‌مند بوده-

اند (۴). همچنین بر اساس آمارهای سازمان جهانی بهداشت از ۱۳۰ میلیون نوزادی که سالانه در کل جهان به دنیا می‌آیند حدود ۲۰ میلیون نفر در چهار هفته اول عمر خود می‌میرند. در اکثر کشورهای جهان سوم بیشترین آمار مرگ و میر کودکان به دلیل سوء تغذیه، عفونت‌های تنفسی و بیماری‌های اسهالی اتفاق می‌افتد، که تغذیه با شیر مادر به طور قابل ملاحظه‌ای می‌تواند از این موارد جلوگیری کند (۲، ۴).

شروع تغذیه کمکی پس از شش ماهگی همراه با شیر مادر و مصرف مولتی ویتامین از هفته دوم تولد و قطره آهن از شش ماهگی و ادامه آن تا پایان دو سالگی از مهم‌ترین جنبه‌های تغذیه شیرخواران می‌باشد (۵).

بنابر آمار منتشر شده توسط سازمان یونیسف نشان داده است که سوء تغذیه دوران کودکی یک مشکل اصلی در سلامت ۳۲ درصد از کودکان کشورهای در حال توسعه در سال ۲۰۰۴ میلادی بوده است (۸). با وجود پیشرفت در درمان سوء تغذیه در سال ۲۰۱۰، سوء تغذیه همچنان یک

تأمین و حفظ سلامت نوزادان و شیرخواران و ایجاد شرایط لازم جهت ادامه رشد و تکامل مطلوب آنان، از مسایل بسیار اساسی بود و نقش تغذیه‌ی مناسب در این مهم، غیر قابل انکار می‌باشد. تغذیه مناسب از ابتدای تولد تا شش ماهگی تنها با شیر مادر، بدون اضافه نمودن آب و مواد غذایی به غیر از داروها، ویتامین‌ها و مکمل‌های مجاز می‌باشد که به آن تغذیه‌ی انحصاری با شیر مادر اطلاق می‌شود (۱). مزایای مختلف شیر مادر هم برای شیرخوار و هم برای مادر ثابت شده است. به طور مثال در شیرخوارانی که از شیر مادر تغذیه می‌شوند میزان بروز و شدت بیماری‌های عفونی ناشی از باکتری، ویروس و انگل شامل اسهال، پنومونی، مننژیت، عفونت گوش میانی و انسفالیت و بیماری‌های حساسیتی نظیر آسم، اگزما و تب یونجه و نیز سرطان و بیماری‌های مزمن در سال‌های بعدی زندگی بسیار کمتر است (۲).

طبق گزارش وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ایران در سال ۱۳۸۵ کمتر از یک سوم و به عبارتی تنها ۲۸ درصد از نوزادان زیر شش ماه

مشکل جهانی است که باید به رسمیت شناخته شود (۱۱). کودکانی که تغذیه نامناسب دارند بیشتر بیمار می‌شوند و بیماری‌شان طولانی‌تر می‌گردد. و همچنین ضریب هوشی پایین‌تری داشته و در دوران مدرسه قادر به انجام تکالیف خود نیستند (۵).

بررسی‌ها نشان داده که فقر به تنهایی علت ایجاد سوء تغذیه نمی‌باشد. عادات، عقاید، باورها و سنت‌های حاکم بر جامعه نیز در بروز سوء تغذیه بسیار موثرند و دانش مادران به ویژه در نحوه شروع تغذیه کمکی و استفاده از مواد غذایی مناسب و استفاده بهینه از سبد اقتصادی خانواده در تأمین نیازهای کالریک و پروتئین کودک حائز اهمیت است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که کودکان ایران با وزن مناسب به دنیا می‌آیند، ولی بین ۴ تا ۶ ماهگی به تدریج شروع به از دست دادن وزن می‌کنند که به احتمال زیاد حاصل نیاز کودک به غذای کمکی، انتخاب الگوی نامناسب برای تغذیه کمکی و عادات نادرست تغذیه می‌باشد (۵). این کاهش وزن تا سن ۱۸ ماهگی ادامه یافته و از آن به بعد علی‌رغم افزایش وزن موازی با خط مرجع،

منحنی رشد همواره در سطح پایین‌تر از منحنی میانه مرجع سیر می‌کند. مطالعات نشان داده است که آموزش مادران نقش بسیار مؤثری در افزایش سطح آگاهی آنان دارد (۵). با توجه به اهمیت تغذیه انحصاری با شیر مادر این مطالعه با هدف تعیین میزان آگاهی و نحوه نگرش مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی-درمانی شهر ایلام درباره تغذیه اطفال در دو سال اول پس از تولد، در سال ۱۳۹۲ انجام شد تا زمینه ساز انجام مداخلات بعدی در زمینه بهبود عملکرد مادران باشد.

مواد و روش‌ها:

مطالعه حاضر به صورت توصیفی-تحلیلی از نوع مقطعی بر روی مادران دارای طفل زیر دو سال مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر ایلام در سال ۱۳۹۲ انجام گرفت. روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بود که با استفاده از فرمول محاسبه تعداد نمونه $n = \frac{z^2 pq}{d^2}$ ، و بر اساس مطالعات به دست آمد (۱)، با نسبت ۴۵ درصد، دقت ۰/۰۵ و اطمینان ۹۵ درصد، تعداد نمونه‌ها ۳۰۰ نفر برآورد گردید. در این مطالعه آگاهی مادران در زمینه تغذیه با شیر مادر، و سپس زمان شروع تغذیه

حداقل نمره محسوب می شد. در صورتی که جمله‌ای ماهیت مثبت داشت، حداکثر نمره "۵" به گزینه "کاملاً موافقم" و در صورتی که جمله‌ای ماهیت منفی داشت حداقل نمره، یعنی "۱" به آن تعلق می گرفت. همچنین در هر دو صورت نمره "۳" به گزینه "برایم تفاوتی ندارد" تعلق می گرفت. در نهایت وضعیت نگرش مادران در محدوده‌ی امتیازی ۵۵-۱۱ مورد بررسی قرار می گرفت.

در پایان پس از جمع آوری داده‌ها، به منظور توصیف داده‌ها از فراوانی مطلق و نسبی، میانگین، میانه و نما استفاده شد و در خصوص تحلیل داده‌ها از آزمون‌های کای اسکوئر، انوا و جداول توافقی استفاده شد.

یافته‌ها:

در این بررسی ۳۰۰ مادر دارای کودک زیر دو سال مورد مطالعه قرار گرفتند که بر اساس یافته‌های پژوهشی میانگین سن شرکت کنندگان $29/75 \pm 5/038$ سال بود. کم‌ترین سن شرکت کنندگان ۲۰ سال و بیش‌ترین سن ۴۷ سالگی بود. ۴۶ نفر (۱۵/۳ درصد) شاغل و ۲۵۴ نفر

تکمیلی، تعداد دفعات تغذیه در روز، همچنین رعایت مواد مغذی ممنوع در سنین زیر یک سال، زمان شروع قطره مولتی ویتامین و آهن و همچنین نگرش مادران در مورد تغذیه با شیر مادر و تغذیه کمکی مورد بررسی قرار گرفت. اطلاعات حاصل از طریق پرسشنامه به دست آمد، این پرسشنامه شامل دو بخش بود، قسمت ابتدایی پرسشنامه مربوط به بررسی شخصیات پدر، مادر و کودک بود و قسمت دوم آن به بررسی وضعیت آگاهی و نگرش مادران در مورد شیر مادر و تغذیه تکمیلی می پرداخت. قسمت بررسی آگاهی شامل ۱۲ سؤال چهار گزینه‌ای بود، به هر پاسخ صحیح نمره "۱" و به هر پاسخ غلط نمره "۰" تعلق می گرفت. و در نهایت میزان آگاهی مادران براساس محدوده نمره صفر تا ۱۲ ارزیابی می شد. قسمت بررسی نگرش شامل ۱۱ جمله بود که وضعیت نگرش مادران را در مورد تغذیه با شیر مادر و تغذیه تکمیلی بررسی می کرد امتیازهای مربوط به نگرش مادران در ۵ طیف (کاملاً موافقم، موافقم، برایم تفاوتی ندارد، مخالفم، کاملاً مخالفم) طبقه بندی می شد. به این صورت که نمره "۵" حداکثر نمره و نمره "۱"

۸۴/۷ درصد) خانه‌دار بودند. از نظر سطح تحصیلات بیش‌ترین تعداد شرکت‌کنندگان (۴۲/۷ درصد) دارای مدرک دیپلم بودند (جدول ۱).

جدول ۱- برخی از متغیرهای دموگرافیک مورد بررسی در این مطالعه

درصد	فراوانی (نفر)	متغیر
۲۰/۷	۶۲	کمتر از ۲۵ سال
۶۶/۷	۲۰۰	بین ۲۵ تا ۳۵ سال
۱۲/۷	۳۸	بیشتر از ۳۵ سال
۱۵/۳	۴۶	شاغل
۸۴/۷	۲۵۴	خانه دار
۰/۷	۲	بی سواد
۸/۰	۲۴	ابتدایی
۹/۳	۲۸	راهنمایی
۴۲/۷	۱۲۸	دیپلم
۳۹/۳	۱۱۸	تحصیلات دانشگاهی
۱۰۰/۰	۳۰۰	تعداد مادران

سوال شیردهی به شیرخوار در شب ۷۲ نفر (۲۴/۰ درصد) بود. همچنین نتایج مطالعه در زمینه نگرش مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال نشان داد که ۶۲ درصد از مادران دارای نگرش نیمه مطلوب و تنها ۲۰/۷ درصد دارای نگرش مطلوب بودند (جدول ۲).

نتایج حاصل از بررسی آگاهی مادران نسبت به تغذیه اطفال زیر دو سال نشان داد که ۱۳/۳ درصد از مادران در مورد تغذیه شیرخواران آگاهی مطلوبی داشتند و در پاسخ به این سؤال که کدام یک از پیامدهای تغذیه با شیر مادر می‌باشد ۲۷۰ نفر (۹۰/۰ درصد) پاسخ صحیح داده بودند. و کم‌ترین پاسخ صحیح شرکت‌کنندگان در مورد

جدول ۲- میزان نگرش مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال

فرآوانی	درصد	درصد تجمعی	
۶۲	۲۰/۷	۲۰/۷	نامطلوب
۱۸۶	۶۲/۰	۸۲/۷	نیمه مطلوب
۵۲	۱۷/۳	۱۰۰/۰	مطلوب
۳۰۰	۱۰۰/۰	----	کل

به منظور بررسی ارتباط نگرش مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال و سن آنان، از آزمون انالیز واریانس استفاده شد که نتایج نشان داد بین نگرش مادران و سن آنان ارتباط معنی دار آماری وجود دارد ($p=0/012$) به این ترتیب که ۱۹/۳ درصد از مادران کمتر از ۲۵ سال و ۴۲/۱ درصد از مادران بالاتر از ۳۵ سال دارای نگرش مطلوبی در زمینه تغذیه اطفال زیر دو سال بوده‌اند (جدول ۳).

جدول ۳- میزان نگرش مادران شرکت کننده از تغذیه اطفال زیر دو سال بر حسب سن مادر

میزان نگرش مادران						
نامطلوب	نیمه مطلوب	مطلوب	کل			
۱۴	۳۶	۱۲	۶۲	تعداد	کمتر از ۲۵ سال	سن مادر
۲۲/۶	۵۸/۱	۱۹/۳	۱۰۰/۰	درصد		
۳۶	۱۴۰	۲۴	۲۰۰	تعداد	۲۵ تا ۳۵ سال	
۱۸/۰	۷۰/۰	۱۲/۰	۱۰۰/۰	درصد		
۱۲	۱۰	۱۶	۳۸	تعداد	بیشتر از ۳۵ سال	
۳۱/۶	۲۶/۳	۴۲/۱	۱۰۰/۰	درصد		
۶۲	۱۸۶	۵۲	۳۰۰	تعداد	کل	
۲۰/۷	۶۲/۰	۱۷/۳	۱۰۰/۰	درصد		

به منظور بررسی ارتباط آگاهی مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال و سن آنان از آزمون انالیز واریانس استفاده شد که نتایج نشان داد بین آگاهی مادران و سن آنان ارتباط معنی دار آماری وجود ندارد ($p=0/560$) (جدول ۴).

جدول ۴- میزان آگاهی مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال

فرآوانی	درصد	درصد تجمعی	
۵۴	۱۸/۰	۱۸/۰	نامطلوب
۲۰۶	۶۸/۷	۸۶/۷	نیمه مطلوب
۴۰	۱۳/۳	۱۰۰/۰	مطلوب
۳۰۰	۱۰۰/۰	----	کل

استفاده شد که نتایج نشان داد بین آگاهی مادران و شغل آنان ارتباط معنی دار آماری وجود ندارد ($p=0/054$).

به منظور بررسی ارتباط نگرش مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال و درآمد خانواده آنان از آزمون مربع کای استفاده شد که نتایج نشان داد بین نگرش مادران و درآمد خانواده آنان ارتباط معنی دار آماری وجود ندارد ($p=0/327$).

به منظور بررسی ارتباط نگرش مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال و سطح تحصیلات آنان از آزمون مربع کای استفاده شد که نتایج نشان داد

به منظور بررسی ارتباط آگاهی مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال و درآمد خانواده آنان از آزمون مربع کای استفاده شد که نتایج نشان داد بین آگاهی مادران و درآمد خانواده آنان ارتباط معنی دار آماری وجود ندارد ($p=0/219$).

به منظور بررسی ارتباط آگاهی مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال و سطح تحصیلات آنان از آزمون مربع کای استفاده شد که نتایج نشان داد بین آگاهی مادران و سطح تحصیلات آنان ارتباط معنی دار آماری وجود ندارد ($p=0/846$).

به منظور بررسی ارتباط آگاهی مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال و شغل آنان از آزمون مربع کای

بین نگرش مادران و سطح تحصیلات آنان ارتباط معنی دار آماری وجود ندارد ($p=0/773$).

به منظور بررسی ارتباط نگرش مادران از تغذیه اطفال زیر دو سال و شغل آنان از آزمون مربع کای استفاده شد که نتایج نشان داد بین نگرش مادران و شغل آنان ارتباط معنی دار آماری وجود ندارد ($p=0/637$).

بحث و نتیجه گیری:

تأمین و حفظ سلامت نوزادان و شیرخواران و ایجاد شرایط لازم جهت ادامه رشد و تکامل مطلوب در آنان، از مسایل بسیار اساسی است که نقش تغذیه در این مهم، غیر قابل انکار می باشد. و آگاهی و نگرش مادران به عنوان یکی از فاکتورهای تأثیرگذار بر وضعیت تغذیه کودکان می باشد. نحوه مراقبتی که مادران از کودکان به عمل می آورند تا حدود زیادی بستگی به آگاهی های آنها دارد و یکی از دلایل اختلالات تغذیه ای کودکان عدم آگاهی مادران در خصوص مسائل بهداشتی و تغذیه کودکان است (۱۰). مطالعه رشادت و همکاران در سال ۱۳۸۲ با عنوان بررسی میزان آگاهی مادران در مورد الگوی

صحیح تغذیه اطفال زیر یک سال دریافتند که ۵۳ درصد از مادران نسبت به تغذیه شیرخوار خود آگاهی نامطلوب داشتند. و تنها ۹/۶ درصد آنها آگاهی در سطح مطلوب را نشان دادند (۹). نتیجه مطالعه نشان داد که در اکثر مادران به ویژه مادران جوان میزان نگرش نسبت به تغذیه اطفال در سطح نیمه مطلوب است بنابراین ارائه برنامه های آموزشی مناسب به آنها در زمینه تغذیه اطفال زیر دو سال ضروری است.

همچنین در بین سؤالات آگاهی، کمترین پاسخ مربوط به تعداد دفعات شیر دادن به کودک و شیردهی به شیرخوار در شب می باشد که باید آموزش بیشتری در این زمینه به مادران داده شود. با توجه به نتایج مطالعه حاضر مبنی بر کم بودن آگاهی و نگرش مادران در رابطه با تغذیه اطفال زیر دو سال می طلبد که با آموزش مداوم و مستمر مادران در زمینه تغذیه و بهداشت کودک و ارتقاء آگاهی تغذیه ای مادران و ایجاد نگرش صحیح گامی مؤثر در جهت بهبود وضع تغذیه کودکان برداشته شود.

تشکر و قدردانی:

نویسندگان مقاله بدین وسیله مراتب تقدیر و تشکر خود را از کارکنان شبکه بهداشت و درمان شهرستان ایلام و معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی ایلام که منابع مالی طرح را تأمین کردند، ابراز می‌دارند.

منابع:

- 1- Naserpor F, Nohjah S, Sharifat R. The pattern of exclusive breastfeeding and related factors in children referred to health centers in Omidiyeh, 2010. Quarterly Journal Jnta Shapyr 2011;2(3):119-124.
- 2- Mardani M, Mohsenzadeh A, Yaripor M. Mother's knowledge about the benefits of breast milk in khoramabad. Journal of Yafteh 2007;9(4):3-11.
- 3- Ghaffari V, Vahidshahi K, Parviniejad N, Ghavanch zade TM. Assessment of mother's attitude and Knowledge toward exclusive breast feeding Sari, 2007. Journal of Jahrom of Medical Sciences 2009;7(1): 53-61.
- 4- Rahmatnejad L, Bastani F. Factors Associated With Discontinuation of Exclusive Breast Feeding by First Time Mothers. Iran Journal of Nursing 2011;24(71): 42-53.
- 5- Karimi M, Ordoyi M, Jamshidi Kh. Maternal knowledge of infant feeding in the first 2 years of life in the region Yazd Azadshahr. Journal of Medical Sciences and Health Services Shahid Sdoghiyazd 2001;9(4):23.
- 6- Helmseresht P, Delpisheh A. Maternal and Child Health Nursing. Tehran: Jehr;2000. 250
- 7- Sharifi F. Maternal Knowledge Village the city of Babylon to complementary feeding. Iranian Journal of Pediatrics 2002;12(3):35-38.
- 8- Khoshnevisasl P, Sadeghzadeh M, Koosha A, Mazlounzadeh S, Dariabari N. Maternal Knowledge about Nutritional Status of 6 to 12 Month old Infants In the Community Oriented Medical Education of Zanjan University of Medical Sciences 2008. Journal of Zanjan University of Medical Sciences 2010; 18(71): 61-69.
- 9- Reshadat S. Maternal knowledge about infant nutrition under one year old model and some related factors in community kermanshah (2003). Behbod 2005;9(4): 63-70.
- 10- Moradishahrehabak H, Dorostimotlagh A, Hoseyni M, Sadrzadeyagane H. Knowledge, attitude and practice of mothers feeding children from 36 to 6 months Cerman 2003. Journal of Tehran University of Medical Sciences 2006;64(1):69-73.
- 11) Cosgrove M. perinatal and infant nutrition. Nutrition 1998;14(10): 51-748
- 12) Santafé Sánchez LR, Sánchez Rodríguez DA, Villegas Galarza AL, González-Correa CH. Nutritional status among hospitalized children with mixed diagnoses at a referral teaching hospital in Manizales. Colombia 2012;27(5): 9-1451.

13) Sule SS, Onayade AA, Abiona TC, Fatusi AO, Ojofeitimi EO, Esimai OA, Ijadunola KT. Impact of nutritional education on nutritional status of under-five children in two rural communities of south-west Nigeria. Niger Postgrad Med J2009; 16(2):115-25.

14) Yin SA, Li N, Yan ZY, Pan L, Lai JQ, Zhao XF.[Effects of nutritional education on improvement of nutritional knowledge of infant's mothers in rural area in China].Zhonghua Yu Fang Yi Xue Za Zhi 2009; 43(2):103-7.